ПЛАН

ЗА РАБОТА НА УЧИЛИЩНИЯ КООРДИНАЦИОНЕН СЪВЕТ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И ИНТЕРВЕНЦИЯ НА НАСИЛИЕТО И ТОРМОЗА В УЧИЛИЩЕ КЪМ ПГТЕ "ХРИСТО БОТЕВ"

ПРЕЗ УЧЕБНАТА 2026/2027 ГОДИНА

В ИЗПЪЛНЕНИЕ НА „МЕХАНИЗЪМ ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ТОРМОЗА И НАСИЛИЕТО В ИНСТИТУЦИИТЕ В СИСТЕМАТА НА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ", УТВЪРДЕН СЪС ЗАПОВЕД №РД09-5906/28.12.2017 Г. НА МИНИСТЪРА НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА.

I. ОСНОВНИ ЦЕЛИ

1. Осъществяване на цялостната училищна политика срещу насилието, която да се споделя и следва от цялата училищна общност и се подкрепя от всички отговорни институции.
2. Подобряване на отношенията между учениците и техните умения за общуване.
3. Изграждане на умения за справяне с различните форми на насилие.
4. Повишаване на ангажираността и капацитета на цялата училищна общност за превенция и справяне с тормоза между учениците.
5. Партньорство с родителите.

II. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. УКС е помощен орган на училищното ръководство, който отговаря за планиране, проследяване и координиране на усилията за справяне с тормоза.
2. УКС се назначава със заповед на директора на училището.
3. Състав на Училищния координационен съвет за справяне с тормоза и насилието в училището - посочен в нарочна заповед.

1. инж. Юлияна Велкова
2. Соня Младенова
3. Гергана Георгиева
4. инж. Петя Чукашка
5. Мирослав Янчев

6. Даяня Александрова
7. Росица Спасова
8. Ирена Иванова

III. ДЕЙНОСТ НА УКС ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА ТОРМОЗА В УЧИЛИЩЕ

№	Дейност	Срок	Отговорник
1	Анализира и обобщава резултатите от извършване на оценката на тормоза между учениците в училището в началото на учебната година, проведена от класните ръководители	до края на м. октомври на учебната година	УКС
2	Създава единни правила за задълженията на всички служители, свързани със случаите на тормоз и организира залагането им в Правилника за дейността на училището	месец октомври	УКС
3	Запознава заинтересованите страни с обобщените резултати и обсъжда необходимостта от предприемане на конкретни мерки и действия	месец ноември	УКС
4	Разработва план за съответната учебна година за противодействие на училищния тормоз във връзка с установените и анализирани резултати от анкетирането (изследването), който се утвърждава от директора на училището	месец ноември	УКС
5	Анализира ситуация, описана в Дневник за случаите на тормоз и определя необходимостта от индивидуална работа по случай с ученик (чиято координация се осъществява от ЕПЛР)	постоянен	Председател на УКС
6	Съхранява Дневника за описване на ситуации на тормоз и съпътстващата документация по случаите	постоянен	Председател на УКС
7	Изготвя годишен отчетен доклад на координационния съвет до директора на училището	Месец юли	Председател на УКС

IV. ДЕЙНОСТИ ПО ПРЕВЕНЦИЯ И ИНТЕРВЕНЦИЯ НА НИВО УЧИЛИЩЕ (ПО ПОСОКА СЪЗДАВАНЕ НА ОБЩОУЧИЛИЩНИ ПРАВИЛА И ПРОЦЕДУРИ);

4. Изработване и разпространение на информационно-образователни материали, съобразени с възрастовите групи, тематично разглеждащи: превенция на тормоза и правата и задълженията на учениците.

5. Изработване на табла с общи правила на поведение за класните стаи.

6. Обобщаване на всички предложения за правила на поведение и ценности, направени от класовете и формулиране на общоучилщни ценности и правила, които да бъдат част от училищната политика.

7. Разработване на предложения за промени в Правилника за дейността на училището и обсъждането им с училищната общност.

V. ДЕЙНОСТИ ПО ПРЕВЕНЦИЯ И ИНТЕРВЕНЦИЯ НА НИВО КЛАС (ПОД ФОРМАТА НА ОБУЧИТЕЛНИ ДЕЙНОСТИ И ЗАНЯТИЯ С КЛАСА

8. Използване на възможностите на часа на класа за разглеждане на примерни теми:

- "Какво е агресия" – VIII клас
- "Видове агресия и училищен тормоз" – IX клас
- "Вредите от агресията" – X клас
- "Личностни стратегии за справяне с тормоза и агресията" – XI клас
- "Типични начини за реагиране в ситуация на конфликт" – VIII- XII клас
- "Симптома на психически тормоз в отношението на възрастните (родители и учители) към децата - безразличие и равнодушие, враждебност, злоупотреба с власт, дистанциране, неразбиране, свръхконтрол" – VIII -XII клас
- други

9. Насочване към допълнителни извънкласни и извънучилищни форми на обучение на учениците, застрашени от противообществени прояви с цел превенция на проблемното поведение.

10. Разговори и беседи с родители и близки на учениците, застрашени от противообществени прояви.

11. Провеждане на индивидуални консултации с деца, понасящи или извършители на тормоз.

12. Взаимодействие на родители и учители при решаване на конфликти между ученици.

13. Включване на родители и близки на проблемни ученици в мероприятия и дейности на класа и училището с цел приобщаването им към училищния живот и ангажирането им с живота на децата им в училище.

14. Образователни презентации, представени от ученици, свързани с превенция на тормоза в и/извън училище.

15. Провеждане на беседи, презентации в часа на класа, свързани с кибертормоза, емоционална интелигентност и др.

16. Насочване от УКС на ученици и родителите им за консултации с психолог или други институции.

17. Включване на учениците, застрашени от противообществени прояви, в извънкласни мероприятия и дейности, организирани от училището, съгласно Правилника за дейността на училището.

18. Насочване на ученици, застрашени от противообществени прояви, към мероприятия и дейности, организирани от спортни дружества и клубове на територията на Община Монтана.

19. Организиране и реализиране на благотворителни инициативи.

20. Провеждане на тематични родителски срещи.

Срок: през учебната година

Отг.: кл. ръководители, учителски колектив, УКС

VI. Процедури за действие при установен или предполагаем случай на насилие и тормоз

1. Подаване и приемане на сигнал

1. Всеки ученик, родител, педагогически специалист, служител или друго лице може да подаде сигнал за насилие или тормоз:
   - устно или писмено;
   - лично или чрез друго лице;
   - до класния ръководител, учител, педагогическия съветник/психолога, член на Координационния съвет или директора на ПГТЕ „Христо Ботев“.
2. Сигнал може да бъде подаден от:
   - ученик, спрямо когото е извършено насилие или тормоз;
   - ученик, участвал в извършването му;
   - ученик, който е подпомагал или насърчавал поведението;
   - ученик свидетел;
   - родител, служител или друго лице, получило информация за случая.
3. Всеки служител, получил сигнал, е длъжен:
   - да го приеме сериозно и спокойно;
   - да осигури безопасността на ученика;
   - да не обещава пълна конфиденциалност, когато е необходимо уведомяване на компетентни органи;
   - незабавно да информира директора или определено от него длъжностно лице;
   - да предаде писмено наличната информация не по-късно от края на същия работен ден.
4. Не се изисква ученикът сам да определя дали поведението представлява „насилие“ или „тормоз“. Оценката се извършва от училищните специалисти съобразно характера, тежестта, продължителността и повторяемостта на поведението.
5. При непосредствена опасност за живота или здравето първо се предприемат действия за прекратяване на ситуацията, оказване на първа помощ и уведомяване на телефон 112. В тези случаи не се изчаква писмен доклад или заседание на Координационния съвет.

2. Незабавни действия на служителите

1. Всеки служител, станал свидетел или получил информация за насилие или тормоз, е длъжен да се намеси, доколкото това не застрашава неговата или чуждата безопасност, като:
   - прекрати поведението;
   - раздели участниците и осигури безопасна среда;
   - повика помощ от друг служител или от директора;
   - при необходимост потърси медицинска помощ и/или се обади на телефон 112;
   - запази наличните доказателства, включително електронни съобщения и публикации, без да ги разпространява;
   - уведоми директора и родителите, освен ако уведомяването на родител може да създаде допълнителен риск за детето.
2. Разговорите с участниците се провеждат поотделно, без публично обвиняване, унижаване или принуждаване на пострадалия ученик да се среща с другия участник.

Не се прилага медиация, когато е налице неравенство в силите, страх или риск от повторно насилие.

3. Оценяване на случая и определяне на нивото

Директорът, Координационният съвет и съответните специалисти определят нивото на случая съгласно националния механизъм:

1. **Първо ниво – ниско нарушаване на правилата:** еднократна проява с по-ниска степен на увреждане. Ситуацията се овладява от учителя и/или класния ръководител чрез педагогическа работа и уведомяване на родителя, когато това е необходимо.
2. **Второ ниво – повтаряне на нарушенията или по-сериозни последици:** уведомява се директорът; включват се класният ръководител, психологът/педагогическият съветник и Координационният съвет; случаят се вписва в Дневника със случаи.
3. **Трето ниво – злоупотреба със сила или ситуация с висока опасност:** предприемат се незабавни действия за защита; уведомяват се директорът и компетентните органи – отдел „Закрила на детето“, полицията и/или телефон 112 според обстоятелствата; случаят се вписва в Дневника със случаи.

Поредица от сходни прояви от първо ниво се разглежда като случай от второ ниво.

4. Документиране и регистрация

1. Служителят, установил случая или получил сигнала, изготвя писмена докладна записка до директора, съдържаща само установени факти:
   - дата, час и място;
   - участници и свидетели;
   - конкретно наблюдавано или съобщено поведение;
   - настъпили последици;
   - предприети незабавни действия;
   - уведомени лица и институции.
2. В **Дневника със случаи на насилие и тормоз** се регистрират случаите от второ и трето ниво. Проявите от първо ниво по правило не се вписват в него, освен ако повторяемостта им не налага преминаване към второ ниво.
3. Дневникът се съхранява от определено със заповед на директора лице. Достъпът до него е ограничен, а личните данни се обработват при спазване на изискванията за поверителност и защита на детето.

5. Разглеждане от Координационния съвет

1. При случай от второ или трето ниво председателят свиква заседание на Координационния съвет в най-кратък срок, но не по-късно от три работни дни след регистрирането.
2. Тридневният срок не отлага незабавните защитни действия и уведомяването на компетентните органи.
3. Координационният съвет:
   - анализира информацията и определя нивото на случая;
   - оценява риска за засегнатите ученици;
   - определя конкретни мерки, отговорни лица и срокове;
   - планира подкрепа за пострадалия ученик, работа с ученика, извършил деянието, и работа със свидетелите;

- преценява необходимостта от включване на външни институции и услуги;
- документира решенията си в протокол.

4. Председателят предоставя на директора протокола и доклад за случая. Поставените задачи се възлагат писмено на отговорните лица.

6. Уведомяване на външни институции

1. Когато има данни, че дете се нуждае от закрила, директорът или служителят, узнал за случая, уведомява **незабавно** дирекция „Социално подпомагане“ – отдел „Закрила на детето“, Държавната агенция за закрила на детето или Министерството на вътрешните работи.
2. При непосредствен риск, тежко физическо или сексуално насилие, употреба на оръжие, сериозна заплаха, тежка телесна повреда или съмнение за престъпление се подава сигнал на телефон 112 и се уведомява полицията.
3. Задължението за сигнализиране не отпада поради служебна или професионална тайна. Училищната проверка не заменя действията на компетентните органи.

7. Проследяване и приключване на случая

1. След изтичане на определените срокове Координационният съвет проверява:
   - изпълнени ли са мерките;
   - преустановено ли е насилието или тормозът;
   - гарантирана ли е безопасността на ученика;
   - необходима ли е допълнителна или дългосрочна подкрепа.
2. Резултатите се документират, а председателят докладва писмено на директора на ПГТЕ „Христо Ботев“.
3. Случаят се приключва само когато рискът е овладян и са определени последващи мерки за подкрепа. При нова проява оценката се актуализира и нивото може да бъде повишено.

ДОКУМЕНТИРАНЕ НА СИТУАЦИИ, КАКТО СЛЕДВА:

Първо ниво - ниско нарушаване на правилата не се регистрират.

Второ ниво – повтаряне на едни и същи нарушения на правилата или с по-сериозни последици - ситуацията на тормоз се описва в дневника за ситуации на тормоз и се предприема работа по случай.

Трето ниво – злоупотреба със сила, както и при екстремни ситуации, в които съществува опасност за живота и здравето или за телесния интегритет, за който и да е от участниците в ситуацията - ситуациите на тормоз от трето ниво се описват в дневника за случаи на тормоз, като по тях се предприема интензивна работа по случая, включваща всички участници, правят се оценки на потребностите и план за действие, както и се инициират процедури в съответствие със закона.

При предприемане на индивидуална работа по случай с ученик на базата на направения анализ, координирането на работата се осъществява от педагогическия съветник.

Информацията за вписаните в Дневника случаи на училищен тормоз се съхранява само при Председател КС.

Настоящият план е изготвен и приет от Училищния координационен съвет и се актуализира ежегодно до края на първата седмица на м. ноември. При необходимост може

да има актуализация на плана за противодействие на училищния тормоз и насилие в училище и по време на учебната година.

АКТУАЛИЗАЦИЯ ЗА УЧЕБНАТА 2026/2027 ГОДИНА

Настоящият раздел е неразделна част от документа. При противоречие се прилага действащата нормативна уредба и утвърденият от министъра на образованието и науката механизъм. Документът се преглежда след оценката на ситуацията и при нормативна промяна.

➢ Принципи и минимални стандарти

- Незабавно осигуряване на безопасност и прекратяване на насилието; без публично разпитване или конфронтиране на засегнатите ученици.
- Изслушване на детето спокойно, насаме и без внушаващи въпроси; действия в най-добрия интерес на детето и недопускане на вторична виктимизация.
- Разграничаване на еднократен конфликт от тормоз чрез повторяемост, намерение за вреда и неравнопоставеност на силите; всяка проява на насилие се оценява независимо от етикета.
- Еднакво третиране на присъствен и онлайн инцидент, когато засяга безопасността, достойнството или участието на ученика в училищния живот.
- Поверителност по принципа „необходимост да се знае“, законосъобразно документиране и ограничен достъп до чувствителни данни.
- Подкрепа за пострадалия, работа с извършителя и свидетелите; възстановителни практики само когато са безопасни, доброволни и не заменят мерките за закрила.

➢ Прилагане на ЗПУО и Наредбата за приобщаващото образование

- Дейностите за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение се планират и отчитат като обща подкрепа за личностно развитие по ЗПУО; училището изпълнява задължението си по чл. 185 ЗПУО чрез координирани усилия на всички участници.
- Съгласно чл. 26 от Наредбата подкрепата въздейства върху вътрешната мотивация и включва психологическа подкрепа за ученици, педагогически специалисти и родители. Конкретните дейности и резултатите се съобщават на родителя по реда на чл. 31.
- При липса на напредък след предоставена обща подкрепа се преценява необходимостта от оценка на индивидуалните потребности и допълнителна подкрепа по чл. 32 от Наредбата; при необходимост директорът организира екип за подкрепа за личностно развитие.
- Институционалната политика следва цялостния подход по чл. 44 от Наредбата и се основава на непроменения Механизъм на МОН и алгоритъма за прилагането му.
- За преодоляване на проблемното поведение могат да се прилагат разговор с класния ръководител, посредничество при конфликт, консултиране с психолог/педагогически съветник, група за социални умения, наставничество и подходяща дейност в полза на класа/училището по чл. 45–53 от Наредбата. Медиация не се използва при насилие, дисбаланс на силите или риск за пострадалия.
- Мерките за подкрепа, закрила и безопасност не се отлагат и не се заменят от дисциплинарна процедура. При откриване на процедура за санкция се спазват чл. 199–205 ЗПУО и чл. 64–69 от Наредбата: уведомяване на родителя, право на ученика да бъде изслушан в присъствието на психолог или педагогически съветник, участие на родителя и мотивиран акт.

ЕДИННА ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТ ПРИ СИГНАЛ

Етап	Действие	Отговорност	Документ
1. Безопасност	Прекратяване на действието; първа помощ; 112 при непосредствена опасност.	Всеки служител	Кратка фактическа бележка
2. Уведомяване	Незабавно уведомяване на директор/заместник-директор и член на УКС.	Приелият сигнала	Регистриран сигнал
3. Оценка	Факти, риск, ниво по класификацията, нужда от външни органи.	Директор и УКС	Оценка на риска
4. Закрила	При данни за дете в риск – сигнал до ОЗД/ДСП; при престъпление или опасност – МВР/112.	Директор/определено лице	Изходящ сигнал
5. План	Мерки за безопасност, подкрепа, работа с участниците и родители; отговорници и срокове.	УКС/ЕПЛР	План за подкрепа
6. Проследяване	Проверка след 48 часа, 2 седмици и 1 месец или по-често според риска.	Определен координатор	Запис за проследяване

➢ Канали за помощ и сигнализиране

- В училището: класен ръководител, учител, педагогически съветник/психолог, заместник-директор или директор; лично, писмено, по телефон или по официалната електронна поща.
- При непосредствена опасност: Единен европейски номер 112.
- Национална телефонна линия за деца: 116 111. Сигнал до отдел „Закрила на детето“ към дирекция „Социално подпомагане“ по настоящ адрес на детето.
- Сигнал, съдържащ данни за насилие или риск за дете, се оценява и препраща незабавно по компетентност дори когато подателят не се е идентифицирал; липсата на име не е основание за бездействие по закрилата на детето.

ОПЕРАТИВНИ ДЕЙНОСТИ И ИНДИКАТОРИ ЗА 2026/2027 Г.

Дейност	Срок	Отговорник	Индикатор	Доказателство
Анонимна входна оценка на училищния климат и анализ по класове	до 16.10.2026	УКС, класни ръководители	≥70% участие	Анкета и доклад-анализ
Правила на класа и упражнение „Как подавам сигнал“	до 30.10.2026	Класни ръководители	100% класове	Протоколи/материали
Обучение на персонала: разпознаване, документиране, кибертормоз	ноември 2026	Директор, УКС	≥90% служители	Списък и програма
Работа с родители: дигитална безопасност и ранни признаци	ноември 2026 – март 2027	УКС, класни ръководители	поне 2 формата	Присъствие/материали
Ученически инициативи и връстническа подкрепа	целогодишно	Ученически съвет, УКС	поне 3 инициативи	Снимки/отчети без лични данни
Междинен преглед на сигналите и ефекта от мерките	февруари 2027	УКС	анализ и корекции	Протокол
Финална оценка и отчет с препоръки	до 30.06.2027	УКС	сравнение с изходно ниво	Годишен отчет

Използвани източници при актуализацията

- МОН: Механизъм за противодействие на тормоза и насилието и Алгоритъм, утвърдени със Заповед № РД09-5906/28.12.2017 г.
- ЗПУО: Закон за предучилищното и училищното образование – чл. 178, ал. 1, т. 12; чл. 185; чл. 199–205 (актуален текст): https://lex.bg/laws/ldoc/2136641509
- Наредба за приобщаващото образование: чл. 26, чл. 31–32, чл. 44–53 и чл. 64–69 (актуален текст): https://lex.bg/laws/ldoc/2137177670
- Министерство на правосъдието: Закон за закрила на детето (актуален текст): https://justice.government.bg/home/normdoc/2134925825